

Region komiteto nuomonė dėl Laisvės, saugumo ir teisingumo erdvių: regionų ir vietos valdžios institucijų vaidmuo Hagos programos gyvendinime

(2005/C 231/13)

REGIONŲ KOMITETAS,

ATSIŽVELGDAMAS į 2004 m. birželio 15 d. Biuro sprendimą, pagal Europos bendrijos steigimo sutarties 265 straipsnio pirmąją pastraipą, pavesti Konstitucijos reikalų ir Europos valdymo komisijai parengti nuomonę dėl Laisvės, saugumo ir teisingumo erdvių: regionų ir vietos valdžios institucijų vaidmuo Hagos programos gyvendinime;

ATSIŽVELGDAMAS į Komisijos komunikatą Tarybai ir Europos Parlamentui *Laisvės, saugumo ir teisingumo erdvė: Tamperės programos įvertinimas ir ateities orientacijos* (KOM(2004) 401 galutinis) ir į 2004 m. birželio 2 d. Europos Komisijos sprendimą atsiklausti Komiteto nuomonės šiuo klausimu;

ATSIŽVELGDAMAS į 2004 m. spalio 29 d. Romoje valstybių ir vyriausybių vadovų pasirašytą Sutartį dėl Konstitucijos Europai bei I dalyje (straipsnis I-42) ir III dalyje (III-257 — III-277 straipsniai) apibrėžiamą Laisvės, saugumo ir teisingumo erdvių kūrimą;

ATSIŽVELGDAMAS į 2004 m. lapkričio 4-5 Briuselyje vykusios Europos Vadovų Tarybos išvada (14292/04), kuri patvirtino daugiametę programą, žinomą Hagos programos pavadinimu, kad per penkerius metus sustiprintų Laisvės, saugumo ir teisingumo erdvių;

ATSIŽVELGDAMAS į savo nuomonę dėl *Laisvės, saugumo ir teisingumo erdvių vietos ir regioninės dimensijos* (CdR 61/2003 galutinis1);

ATSIŽVELGDAMAS į savo nuomonę dėl *Nusikalstamumo prevencijos Europos Sąjungoje* (CdR 355/2003 galutinis2);

ATSIŽVELGDAMAS į nuomonės projektą dėl *IV ataskaitos dėl Sąjungos pilietybės ir EB komunikato dėl Pagrindinių teisių agentūros* (pranešėja p. Du Granrut, Picardie regiono tarybos narė, FR-ELP) (CdR 280/2004);

ATSIŽVELGDAMAS į Europos Parlamento rekomendacijas Tarybai ir Europos Vadovų Tarybai dėl Laisvės, saugumo ir teisingumo erdvių ateities (A6-0010/2004);

ATSIŽVELGDAMAS į savo nuomonės projektą, priimtą 2005 m. kovo 3 d. Konstitucijos reikalų ir Europos valdymo komisijos (pranešėjas Risto Koivisto, Tamperės regioninės tarybos pirmininkas, Pirkkala miesto meras (FI-ESP);

- 1) KADANGI vietos ir regionų dimensija yra gyvybiškai svarbi Laisvės, saugumo ir teisingumo erdvių įgyvendinimui;
- 2) KADANGI Hagos programos uždaviniai didžiąja dalimi atitinka vietos ir regionų valdžios institucijų įgaliojimus;

priima savo 59-ojoje plenarinėje sesijoje 2005 m. balandžio 13 — 14 d. (2005 m. balandžio 14 d. posėdis) šią nuomonę.

1. Region komiteto pastabos

REGIONŲ KOMITETAS,

a) Bendros pastabos

1.1 mano, kad Hagos programos tekstas yra gerai pasvertas ir todėl gali tapti geru pagrindu laisvės, saugumo ir teisingumo erdvių kūrimui, tačiau pažymi, kad ši programa nepakankamai dėmesio skiria vietos ir regionų valdžios institucijų vaidmeniui kuriant laisvės, saugumo ir teisingumo erdvių;

1.2 pažymi, kad daugelyje valstybių narių regionų ir vietos valdžios institucijos atsako už teisės aktų teisingumą, policijos ir vidaus reikalų srityse priėmimą ir įgyvendinimą, be to, vietos ir regionų valdžios institucijos siūlo platų bendro pobūdžio paslaugų spektrą, kurios padeda išvengti nusikalstamumo ir skatina socialinę bei ekonominę integraciją;

1.3 pabrėžia tolesnės pažangos šioje srityje būtinybę bei pažymi, kad pirminė Tamperės programa tebėra aktuali. Tamperės programos tikslų siekimas ir visiškai jos priedų įgyvendinimas ir toliau turi būti pagrindu Europos Sąjungos veiklai;

1.4 pažymi, kad demokratijos, žmogaus teisių ir jurisdikcijos sistemos paisymas ir savivaldos principu bei piliečių nepriklausomybe pagrįstas požiūris yra svarbiausi veiksniai kuriant saugią ir teisingą visuomenę;

1.5 pabrėžia, kad laisvės, saugumo ir teisingumo erdvei sukurti reikalinga bendra socialinė plėtra, kuri įgalintų pasiekti šiuos tikslus. Laisvės, saugumo ir teisingumo erdvė negali būti sukurta tik policijos pajėgomis ir kitomis kontrolės priemonėmis palaikant viešąją tvarką;

1.6 atkreipia dėmesį į tai, kad laisvės, saugumo ir teisingumo erdvei sukurti skirta programa tinkamai veiks tik tuomet, kai nuo pat apačių iki viršaus bus dedamos pastangos nesaugumo priežastims, atsiradusioms dėl tokių veiksnių kaip nelygybė, pašalinti. LSTE negali būti sukurta nuleidžiant ją iš viršaus į apačią, remiantis suplanuotomis priemonėmis, todėl, kuriant laisvės, saugumo ir teisingumo erdvę Europoje, vietos valdžios institucijos vaidina labai svarbų vaidmenį;

1.7 yra įsitikinęs, kad realios, didelės pažangos laisvės, saugumo ir teisingumo srityje bus pasiekta išgaliojus Sutarčiai dėl Europos Konstitucijos, kadangi ji supaprastina balsavimo, priimant naujus teisės aktus, procedūras ir suteikia Europos Parlamentui daugiau galių;

b) Pagrindinės teisės ir pilietybė

1.8 laiko svarbiu Hagos programos teiginį, kad Pagrindinių teisių chartijos įtraukimas į Sutartį dėl Konstitucijos teisiškai įpareigos Europos Sąjungą savo veikloje ne vien gerbti, bet ir skatinti pagrindinių teisių taikymą Europos Sąjungoje;

1.9 ketina pasisakyti už Europos pagrindinių teisių agentūros sukūrimą, į kurios administracinę tarybą įeitų vietos ir regionų bendruomenės atstovas, kadangi pilietybės koncepcija ir pagrindinių teisių vykdymas visų pirma pasireiškia demokratijos institucijose, esančiose arčiausiai piliečių;

c) Prieglobsčio ir migracijos politika

1.10 pritaria, tam, kad, išgaliojus Sutarčiai dėl Konstitucijos Europai, ES turės priemonių išsamiai migracijos politikai parengti;

1.11 pažymi, kad migracijos politikos srityje padaryta per maža pažanga, kad ne visos pasiūlytos direktyvos yra įgyvendintos, o taip pat, kad priimtoms direktyvoms būtų veiksmingai įgyvendinamos;

1.12 pabrėžia būtinybę kurti Europos kontroliuojamos legalios migracijos sistemą, kuri suteiktų realios vilties galimiams

imigrantams ir siektų panaikinti neveltį, stumiančią daugelį žmonių kreiptis į nelegalaus pervežimo tinklus.

1.13 pažymi, kad nelegalios imigracijos, kontrabandos ir prekybos žmonėmis, o moterims ir vaikams šie reiškiniai daro didžiausią poveikį, kontroliavimas yra svarbi visapusio požiūrio į imigraciją dalis — būtina toliau tęsti iniciatyvas dėl nelegalios imigracijos gražinimo ar išsiuntimo;

1.14 pabrėžia, kad bendradarbiavimas su trečiosiomis šalimis yra svarbus nelegalios imigracijos ir prekybos žmonėmis prevencijai bei pabėgėlių ir legalių migrantų apsaugai;

d) Kova su organizuotu nusikalstamumu ir terorizmu; ES kovos su narkotikais strategija

1.15 pažymi, kad kovai su nusikalstamumu, narkotikais ir terorizmu, efektyvios tarpvalstybinės pasienio kontrolės priemonės turi būti derinamos su pastangomis suvokti ir pašaboti atskirties ir radikalizavimo priežastis — ypač šioje srityje yra svarbios priemonės, kurių imasi vietos ir regionų valdžios institucijos, kad suteiktų piliečiams pagrindines paslaugas, statytų saugų būstą ir integruotų imigrantus;

1.16 sveikina Europos Vadovų Tarybos sprendimą įtraukti Europos Sąjungos strategiją dėl narkotikų 2005-2012 m. į Hagos programą ir remia tikslą įtakoti narkotikų vartojimą ir prekybą, pabrėžiant sveikatos apsaugos, socialinės sanglaudos ir viešojo saugumo aspektus;

1.17 paremtų pasiūlymą padidinti bendradarbiavimą ir pasikeitimą informacija tarp valstybių narių policijos nacionaliniame, regionų ir vietos lygiuose ir taip pat tarp maito tarnybų ir muitinių;

1.18 mano, kad terorizmo prevencija ir kova su šiuo reiškiniumi turėtų ir toliau išlikti vienu svarbiausių prioritetų, ir kad sprendžiant terorizmo finansavimo problemą turi būti naudojamos efektyvesnės priemonės, o kovojant su finansiniais nusikaltimais, būtina padidinti skaidrumą, kad finansinius sandorius būtų galima atsekti.

e) Teisminis bendradarbiavimas

1.19 sutinka su Europos Komisija, kad būtina sugriežtinti bendrą ES teisės aktų įgyvendinimą visose valstybėse narėse, o teisminį bendradarbiavimą padaryti efektyvesniu;

1.20 pažymi, kad didžioji Europos Sąjungos teisės aktų dalis įgyvendinama vietos ir regionų lygiu.

f) *Pasienio kontrolė*

1.21 remia Bendrijos sienų apsaugos fondo įsteigimą;

1.22 sveikina Hagos programoje pateikiamas pastangas padidinti išorės sienų kontrolės efektyvumą;

1.23 pažymi, kad laisvė, teisingumas, išorės sienų kontrolė, kova su terorizmu ir vidaus saugumas negali būti laikomi nesusijusiais klausimais;

1.24 mano, kad sprendimas įsteigti Europos veiklos bendradarbiavimo valdymo prie išorės sienų agentūrą buvo priimtas laiku. Būtina garantuoti pakankamus ekonominius ir kitus išteklius tam, kad agentūra galėtų pradėti veikti visu pajėgumu 2005 m. gegužės 1 d.

g) *Priemonių finansavimas*

1.25 pabrėžia, kad laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės veiksmų planas negali būti deramai įgyvendintas be atitinkamo priemonių finansavimo;

1.26 džiaugiasi, kad *Komunikate dėl 2007-2013 m. išsiplėtusios Sąjungos politikos sunkumų ir biudžeto priemonių* Europos Komisija apibrėžia laisvę, saugumą ir teisingumą kaip pamatines vertybes, kurios yra pagrindinės Europos visuomenės modelio sudedamosios dalys bei suteikia Europos pilietybei prioritetinį finansavimą ateityje. Komitetas sutinka su Europos komisijos požiūriu, kad Europos pilietybė, kaip politinė koncepcija, visiškai priklauso nuo laisvės, teisingumo ir saugumo erdvės įgyvendinimo ir pagrindinių viešųjų vertybių prieinamumo.

2. Region komiteto rekomendacijos

Regionų komitetas,

a) *Bendrosios rekomendacijos*

2.1 remia sprendimą tęsti Europos Sąjungos veiklą šioje srityje, rengiant naują Europos programą, skirtą laisvės, saugumo ir teisingumo erdvei, kurioje būtų išsamiai išdėstyti prioritetai ir tikslus grafikas;

2.2 mano, kad rengiant programą, būtina atsižvelgti į vietos ir regionų valdžios institucijų vaidmenį laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės įgyvendinime.

b) *Pagrindinės teisės ir pilietybė*

2.3 pažymi, kad žmogaus ir pagrindinės teisės turi būti gerbiamos vykdamas visas laisvės, saugumo ir teisingumo erdvei sukurtas priemonės;

2.4 džiaugiasi, kad Hagos programa kelia iš Europos Sąjungos pilietybės kylančių teisių stiprinimo klausimą ir remia šių teisių apsaugą. Sąjungos pilietybės vystymas turi ir toliau būti vienu pagrindinių Europos Sąjungos veiklos principu.

c) *Prieglobsčio ir migracijos politika*

2.5 pažymi, kad vietos ir regionų valdžios institucijos atlieka pagrindinį vaidmenį socialinėje imigrantų integracijoje ir ragina suteikti atitinkamus išteklius imigrantų integracijos priemonėms;

2.6 pažymi, kad imigrantų integraciją stipriai įtakoja nacionaliniai teisės aktai ir socialinė apsauga, ir kad priimant sprendimus bendrose Europos struktūrose, būtina atsižvelgti į skirtumus tarp nacionalinių sistemų;

2.7 mano esant reikalingą, kad nacionalinės vyriausybės ateityje ir toliau pačios nuspręstų, ar reikia trečiųjų šalių piliečiams suteikti darbo leidimus, ir kad imigracija turi būti pagrįsta realiu darbo jėgos poreikiu įvairiuose sektoriuose ir atitinkamose valstybės narėse; pabrėžia, kad nustatyti ekonominių migrantų skaičių, kuriems bus išduotas darbo leidimas, yra valstybių narių kompetencija;

2.8 pažymi, kad mobilumo laipsnis Europos Sąjungoje nėra labai aukštas ir būtina atkreipti dėmesį į vis didėjantį mobilumą Europos Sąjungoje tam tikrose srityse, kad Europos Sąjungos piliečiai ir jų šeimos nariai galėtų laisviau judėti.

d) *Kova su organizuotu nusikalstamumu ir terorizmu; ES kovos su narkotikais strategija*

2.9 mano, kad programos dalis, skirta baudžiamajai teisenai, turėtų teikti pirmenybę sunkiems nusikaltimams, turintiems tarptautinių pasekmių, kova su nesunkiais ir vietos nusikaltimais turėtų būti palikta valstybių narių nacionaliniams teisės aktams, taip pripažįstant, kad nusikaltimų prevencijos politikos kryptys yra ta sritis, prie kurios ES gali veiksmingai prisidėti nacionalinėms, regioninėms ir vietos priemonėms suteikdama tikros „europinės pridėtinės vertės“. Abipusiam teismo sprendimų pripažinimui turėtų būti suteikta pirmenybė prieš baudžiamosios teisenos sistemos suderinimą;

2.10 primena, kad svarbiausias tikslas — užtikrinti piliečių saugumą — neturėtų būti įgyvendinamas pažeidžiant pagrindines laisves, ir todėl ragina Europos Komisiją pateikti pasiūlymą dėl asmens duomenų apsaugos kovojant su terorizmu;

2.11 mano, kad kova su narkotikais turėtų būti vykdoma daugelyje sričių, siekiant sumažinti tiek paklausą, tiek pasiūlą.

2.12 kartoja savo pasiūlymą, kad Europos Komisiją turėtų įsteigti paramos strategiją esančioms ir, jeigu būtina, naujoms programoms, kad papildytų socialines, miestų planavimo ir švietimo politikos iniciatyvas bei sustiprintų piliečių dalyvavimą ir bendruomenės jausmą;

2.13 taip pat kartoja savo raginimą įsteigti Europos miestų saugumo stebėjimo institutą, kaip lengvą struktūrą, kuri taptų Europos priemone rinkti, organizuoti ir apdirbti duomenis dėl nusikaltimų aukų ir nesaugumo suvokimo bei skatinti ir koordinuoti mokslinius tyrimus ir kurti politikos kryptis. Šių priemonių turi būti imamasi ne tik ES kompetencijos srityse, bet ir kuriant regionų ir vietos partnerystes.

2.14 remia Europos Komisijos pasiūlymą, kad į naują Europos kaimynystės ir partnerystės instrumentą turi būti įtrauktas bendradarbiavimo teisingumo srityje ir vidaus reikaluose sustiprinimas, įskaitant prieglobsčio ir migracijos srautų klausimus, o taip pat kovą su terorizmu ir organizuotu nusi- kalstamumu bei jų prevenciją.

e) *Teisminis bendradarbiavimas*

2.15 ragina vietos ir regionų atstovus aktyviai dalyvauti planuojant ir įgyvendinant priemones, kai teisės aktai, kuriais sukurama laisvės, saugumo ir teisingumo erdvė, bus priimti nacionaliniu lygiu;

2.16 siūlo ypatingą dėmesį skirti abipusio pripažinimo principui teismo bendradarbiavimo srityje remti ir rekomenduoja suteikti piliečiams ir valdžios institucijoms daugiau galimybių gauti informacijos apie kitų šalių jurisdikcines sistemas ir institucijas;

f) *Pasienio kontrolė*

2.17 mano, mano, kad naudinga, kai tai yra deramai motyvuota bei remiantis teisiniu pagrindu kiekvienu konkrečiu atveju, priimti konkrečias priemones, kad būtų išsaugoti tradiciniai tarpvalstybiniai santykiai Europos Sąjungos išorės sienose,

nesudarant grėsmės piliečiams ir užtikrinant ES sausumos sienų su kaimyninėmis šalimis, kaip ir sienų tarp dviejų valstybių narių, dar nepanaikinusių jų bendrą sieną kertančių asmenų kontrolės.

g) *Priemonių finansavimas*

2.18 ragina Europos Komisiją kuo greičiau suteikti finansavimo priemones laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės įgyvendinimui. Rengiant finansavimo priemonių taisykles, būtina užtikrinti, kad vietos ir regionų valdžios institucijų reikalavimai dėl finansavimo būtų turimi omenyje.

2.19 rekomenduoja, kad į finansavimo programas būtų įtraukta atitinkama parama vietos ir regionų valdžios institucijų priemonėms, skirtoms imigrantų integracijai bei pažymi, kad sąlygos šiam finansavimui gauti neturėtų būti pernelyg griežtos. Imigracijai taikomi apribojimai nėra realiai efektyvūs iš integracijos požiūrio;

2.20 rekomenduoja, kad šios programos suteiktų valstybių narių vietos ir regionų valdžios institucijoms galimybę keistis tarnautojais, kas būtų geriausias būdas skatinti geros praktikos panaudojimą;

2.21 pažymi, kad vietos ir regionų valdžios institucijoms turi būti suteikta galimybė dalyvauti institucijų, atsakingų už finansavimo programų vadybą, valdyme;

2.22 pabrėžia, kad šių finansavimo programų ir struktūrinio fondo parama laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės įgyvendinimui turi būti suderinama ir viena kitą papildanti, ir šiam tikslui pasiekti būtina, kad įvairus Europos Komisijos GD glaudžiai bendradarbiautų, rengdami finansavimo programas;

2.23 ragina Europos Komisiją parengti išsamią informavimo strategiją dėl laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės finansavimo galimybių, kad pareigūnai, atsakingi už įgyvendinimą, galėtų gauti informacijos apie įvairius finansavimo šaltinius.

2005 m. balandžio 14 d., Briuselis

Regionų komiteto

pirmininkas

Peter STRAUB